

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 25/3365-1
Saksbehandler Øystein Fritzen

Utvalg	Møtedato
Oppvekst- og utdanningsutvalget 2023 - 2027	10.06.2025
Helse- og omsorgsutvalget 2023 - 2027	10.06.2025
Kommunestyret 2023 - 2027	19.06.2025
Formannskapet 2023 - 2027	12.06.2025

Kommunedirektørens forslag til vedtak

1. Kommunestyret opphever vedtak KS 31032020 sak 20-39 vurdering av satser for økonomisk sosialhjelp 2020.
2. Ved behandling av søknader om økonomisk sosialhjelp legges veiledende satser for 2024 til grunn i andre halvår av 2025.
3. Veiledende sosialhjelpssatser revurderes opp mot budsjett 2026.

Vedlegg

Vurdering av satser for økonomisk sosialhjelp og prognose for økonomisk sosialhjelp

Prognose for utbetaling av sosialhjelp

Veiledende satser for økonomisk sosialhjelp

Navs omverdensanalyse 2025-2035

Saksfremlegg om vurdering av satser for økonomisk sosialhjelp 2020

Vedtak KS 31032020 Sak 20-39 Vurdering av satser for økonomisk sosialhjelp 2020

Kommuneplanen

Saken har relevans til kommunens plan for forebyggende arbeid. Særlig rettet mot risikoutsatte barn og unge. Saken har betydning for revidert budsjett 2025 og økonomiplan 2025-2028.

Bakgrunn

Det vises til PS 39/2020 om vurdering av satser for økonomisk sosialhjelp. Kommunestyret gjorde følgende vedtak:

«Kommunestyret legger til grunn at NAV kontoret fortsatt legger til grunn sentrale veiledende satser ved behandling av søknad om økonomisk sosialhjelp og vurdering av nødvendig livsopphold for stønadsmottaker. Veiledende satser for stønad til boutgifter opphører.

Kommunestyret ber administrasjonen arbeide for at barnetrygden på sikt skal tas ut av inntektsgrunnlaget for beregning av økonomisk sosialhjelp. Kommunestyret ber om at NAV, som et minimum, legger til grunn sentrale, veiledende satser ved behandling om økonomisk sosialhjelp.»

Dagens praksis er i tråd kommunestyrevedtaket om å legge til grunn veiledende satser ved utmåling av sosialhjelp. Stortinget vedtok å holde barnetrygden utenfor ved beregning av

økonomisk sosialhjelp i desember 2021. Endringen trådte i kraft 1. september 2022, og innebærer at barnetrygden ikke lenger skal trekkes fra når NAV vurderer behovet for økonomisk sosialhjelp. Det betyr at familier får beholde hele barnetrygden i tillegg til sosialhjelpen de eventuelt mottar. Staten kompenserte kommunene for deler av den økte kostnaden.

Nav har en prognose på et betydelig merforbruk i 2025. Kommunen har bosatt mer enn 1000 flyktninger de siste 10 årene. Nav utbetalte i 2024 nær kr. 11. mill. til flyktninger som har vært bosatt i Grimstad i mer enn fem år, og til arbeidsinnvandrere. Den største gruppen av arbeidsinnvandrere som mottok sosialhjelp i 2024, er polske statsborgere. Disse alene mottok om lag kr. 2,5 mill. i 2024. Antall innbyggere som søker nødhjelp hos Nav har økt betydelig i 2024 og hittil i 2025. Det vises til vedlagt statistikk og analyse.

I 2024 ble det utbetalt om lag kr. 40. mill. i introduksjonslønn for nyankomne flyktninger i Grimstad. Om lag halvparten av dette var introduksjonslønn til ukrainske fordrevne. Statistikk fra Nav viser at ca. halvparten av flyktningene kommer i jobb, når det har gått ett år etter introduksjonsprogrammet er avsluttet. Det betyr at Nav kan forvente å utbetale betydelig mer i sosialhjelp til flyktninger og innvandrere i årene som kommer. Det vises til vedlagt statistikk og analyse med tabell som viser prognose for økning i sosialhjelpsutbetalingene.

Nav har ikke hatt tilstrekkelig innsparingseffekt av iverksatte tiltak for å ta ned budsjetttrammen for 2025 og for å oppnå budsjettbalanse. Kommunedirektøren foreslår derfor reduksjon i satsene for utmåling av sosialhjelp.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Beregninger viser at en videreføring av veiledende satser for 2024 i 2025 vil gi innsparing på om lag kr. 1,7 mill. på helårsvirkning. Innsparing på inneværende år vil være om lag kr. 850.000,-. Dette utgjør kr. 250,- per måned for en enslig voksen. For en familie på fire med to barn mellom 11-17 år, utgjør differansen kr. 700,- per måned. Veiledende satser ligger vedlagt saken.

Vurderinger:

Økonomisk sosialhjelp er et økonomisk sikkerhetsnett for å fange opp vanskeligstilte personer som trenger hjelp til det aller nødvendigste. Denne hjelpen er midlertidig i påvente av bistand til økonomisk råd og veiledning, gjeldsrådgivning, utdanning, jobb eller vurdering av statlige helserelaterte stønader som for eksempel arbeidsavklaringspenger eller uføretrygd.

Det er svært viktig at Nav har et lag av kompetente hjelpere som kan bistå personer videre fra sosialhjelp til selvforsørgende varige løsninger. Derfor er det viktig å unngå reduksjon i bemanningen på Nav. En videreføring av veiledende satser for 2024 i 2025 vurderes å være en bedre løsning for å redusere merforbruket enn å redusere bemanningen.

Høye ankomster av flyktninger til Norge og høye bosettingstall i Grimstad, vil medføre økte utbetalinger til økonomisk sosialhjelp i årene som kommer. Dette er ikke unikt for Grimstad. Utbetalingene til sosialhjelp i Norge økte med 23 prosent fra 2023 til 2024, ifølge foreløpige tall fra NAV. Dette følger etter en allerede kraftig økning fra 2022 til 2023, hvor utbetalingene steg med nesten 32 prosent, fra 7,4 milliarder til 9,7 milliarder kroner. Kommunene har ikke fått tilsvarende økning i rammene fra staten. Implisitt ligger det derfor en statlig forventning om at kommunene gjennomfører andre kutt. Kommunedirektøren følger opp dette gjennom denne saken.

Alternative løsninger:

Et alternativ er å redusere bemanningen ved NAV. Dette vil imidlertid svekke evnen til å få sosialhjelpsmottakere over i varige løsninger uten behov for sosialhjelp, og det kan derfor på litt sikt ha en motsatt effekt der sosialhjelpsutbetalingene øker.

Konklusjon

Nav har en prognose på et betydelig merforbruk i sosialhjelp i 2025. Kommunedirektøren anbefaler at satsene for utmåling av sosialhjelp i 2025 videreføres på nivået for 2024.

Det må påregnes betydelig økning i utbetalinger til økonomisk sosialhjelp de neste årene.